

ŠTO VAM DONOSIMO U OVOM BROJU?

- Izmjenom Zakona o
otpadu postajemo Top
uvozna destinacija za
otpad – *str. 1*

- Obilježena prva godina
postojanja Kuće prirode
Kamenjak – *str. 2*

- I u općini Medulin uspješni
u odvojenom sakupljanju
otpada! - *str. 3*

- Startao EkoPartner
program! Održan seminar
za prva turistička eko-
domaćinstva u Istri - *str. 4*

ZELENI TELEFON (*str. 5-6-7*)

U lipnju smo primili 19
prijava građana
na Zeleni telefon.

Od toga: otpad 9, razno 7,
rudarenje 1, zelenilo 1,
životinje 1.

Izmjenom Zakona o otpadu postajemo Top uvozna destinacija za otpad

opasnog otpada.

2.06.2009. - Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o otpadu Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva po prvi puta ukida izričitu zabranu uvoza opasnog otpada te dopušta uvoz svih drugih vrsta otpada radi obrade! Na tu promjenu smo uputili oštru kritiku i prijedlog da se u zakonu zadrži zabrana uvoza

Činjenica je da u Hrvatskoj ne postoji zadovoljavajuća kontrola nad tokovima opasnog otpada. **Za 2/3 opasnog otpada uopće se ne zna gdje završava, a to je oko 140.000 tona godišnje!**

Pretpostavlja se da dobar dio toga završi protuzakonito odbačen u okoliš. Hrvatska također ne posjeduje nikakve kapacitete za zbrinjavanje ili uporabu *vlastitog* opasnog otpada pa smatramo da je u **situaciji u kojoj ne možemo kontrolirati ni opasni otpad koji sami proizvodimo, apsolutno nedopustivo dozvoljavanje uvoza opasnog otpada iz drugih zemalja.**

Svakako bi prije svega trebali voditi računa o otpadu koji sami stvaramo, razviti mehanizme kontrole, educirati proizvođače otpada o opasnostima koje otpad predstavlja za okoliš i zdravlje ljudi, a nipošto preko noći postajati krajnja destinacija otpada iz inozemstva.

I sama državna izvješća potvrđuju potpuni kaos u prostoru koji nismo u stanju kontrolirati, a zbog čega se stalno događaju nesaglediva zagađenja okoliša, trajno trovanje ljudi štetnim tvarima iz otpada, ali i svog biljnog i životinjskog svijeta. Takav trend može voditi samo u sve lošiju zdravstvenu sliku okoliša i zdravlja stanovništva Hrvatske. Nikakav čarobni štapić neće umanjiti štetu koju vlastitom nebrigom stvaramo, a Nacrtom prijedloga izmjena Zakona o otpadu, smatramo, situacija će se samo još pogoršati.

Evo samo nekih:

a) Plan gospodarenja otpadom RH 2007-2015. (NN 23/07) u čl. 4.5.2. Procjena količina opasnog otpada kaže:

"S obzirom na utvrđene činjenice i nedostatke službenih podataka o količinama opasnog otpada koji se prijavljuje, odnosno proizvodi u RH, napravljena je preliminarna stručna procjena količina opasnog otpada koji nastaje u RH. **Prema preliminarnoj procjeni u RH nastaje oko 213.000 t/g opasnog otpada, što je tri puta više od prijavljenih količina opasnog otpada u KEO.**"

b) Agencija za zaštitu okoliša u Izvješću o stanju u okolišu 2007. , str. 201., kaže:

"Trenutno u RH ne postoji ni jedan kvalitetan objekt za gospodarenje opasnim otpadom, ako se izuzme suspaljivanje dijela ulja u cementari Koromačno i u nekim objektima HEP-a. Osim toga jako se smanjio i broj centara za prikupljanje opasnih tvari pa se smanjila i količina tako odvojenoga otpada."

c) Agencija za zaštitu okoliša u publikaciji "Naglasci iz Izvješća o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj, 2007.", str. 29.:

"Zbrinjavanje opasnoga otpada nije sustavno riješeno."

d) Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovog odlaganja (Članak 4(2)(d)) naglašava kako uvoz i izvoz opasnog otpada mora smanjiti na minimum, konzistentno sa okolišno prihvatljivim i efektnim upravljanjem takve vrste otpada. Dakle, Nacrt Prijedloga ne poštuje svojim odredbama niti zahtjeve Baselske konvencije. Naravno, Republika Hrvatska je članica spomenute Konvencije, te je dužna pridržavati se njenih odredbi (NN 3/94).

e) Na izuzetno ozbiljnu situaciju upozoravaju ne samo sva službena državna izvješća, već i svakodnevna svjedočanstva građana i udruga iz svih dijelova zemlje. Ti dokazi su lako dostupni na internetu, u medijima i sl.

Milena Radošević

Obilježena prva godina postojanja Kuće prirode Kamenjak

5.06.2009. - Na Svjetski dan zaštite okoliša u Premanturi je svečano obilježena prva godina rada edukacijskog centra "Kuća prirode Kamenjak". Centar je osnovan u sklopu KaPo projekta "Upravljanje zaštićenim područjima Kamenjak i Pohorje", a osnivači su Općina Medulin, Javna ustanova Kamenjak i Zelena Istra. Jedinstvenost centra je upravo suradnja lokalne uprave, javne institucije i nevladine udruge. Zelena Istra je osmislila sadržaj i aktivnosti centra te ga do svibnja

2009. uspješno vodila, kada je vođenje prepustila JU Kamenjak.

Cjelodnevna manifestacija je ponudila je program za mališane iz vrtića, školarce te naposljetku partnere i javnost. U jutarnjim satima centar je posjetilo osamdesetak djece iz 14 privatnih dječjih vrtića koju su pripremili darove za Kuću prirode - crteže i stihove kojima su dočarali kako ljudi utječu na svoju okolinu. Uslijedile su radionice u prirodi značajnog krajobraza Kamenjaka - izrada mozaika od kamenčića na Školjiću, izrada maketa ljekovitog bilja, stvaranje otisaka životinja i oslikavanje doživljaja obale.

Voditeljica Kuće prirode Kamenjak, Martina Hervat, predstavila je aktivnosti centra u prvoj godini postojanja te najavila brojna nova događanja.

Ravnateljica JU Kamenjak, Mirna Fabris-Rabatić, zahvalila se svim partnerima na odličnoj suradnji, zadovoljstvo postignutim izrazio je i načelnik Goran Buić, a predsjednica Zelene Istre, Dušica Radojčić, istaknula je važnost edukacijskog centra u zaštiti ovog vrijednog područja prirode. Slavko Brana iz JU Natura Histrica također je izrazio zadovoljstvo postignutim i dobrom suradnjom.

Program je završio poslije 16 h iznimno zanimljivim predavanjem o zmijama Istre. Nediljko Landeka iz Zelene Istre medulinskim je školarcima dočarao važnost i zanimljivost ovih gmazova čija je loša reputacija u potpunosti nezaslužena, a opasnost preuveličana.

Martina Hervat

I u općini Medulin uspješni u odvojenom sakupljanju otpada!

15.06.2009. - Odvojeno sakupljanje komunalnog otpada zakonska je obaveza svake općine i grada. No, reciklirati otpad i štedjeti korisne sirovine također je i moralna obaveza prema budućim generacijama koje će također trebati prirodne resurse za život. Općina Medulin među prvima je u Istarskoj županiji koja te obaveze shvaća ozbiljno te je tako na svom području organizirala odvojeno

sakupljanje otpada putem "zelenih otoka", tj. kompleta kontejnera za papir, staklo, plastiku, tetrapak i metal. Trenutno je stanovnicima i turistima na raspolaganju 21 "zeleni otok", a prema riječima direktora komunalnog poduzeća i načelnika općine na nedavnoj konferenciji za medije koju smo zajedno organizirali, uskoro će ih biti i više, kako bi svako naselje bilo optimalno pokriveno.

Osim odlaganja korisnog otpada u "zelene otoke" stanovnici općine imaju mogućnost pravilnog odlaganja i otpadnog motornog i jestivog ulja te starih akumulatora i baterija. Za to su postavljeni kompleti posebnih spremnika na benzinskim postajama INA-e u Medulinu i EUROPETROL-a u Banjolama.

Primjer dobre prakse je i besplatno preuzimanje otpadnog jestivog ulja od ugovornika koje preuzima komunalno poduzeće Albanež po principu "od vrata do vrata", čime se smanjuje količina ulja koja završi u okolišu, u kantama za otpad stvarajući neugodne mirise i pridonosi čistoći mjesta.

Zelena Istra je preuzela zadatak vođenja kampanje informiranja i edukacije o pravilnom gospodarenju otpadom, te smo tako tiskali info letak i plakat s uputama koje vrste otpada se mogu reciklirati, informirali kroz radio emisije i tv priloge, nastojimo motivirati ljude kroz mjesne odbore, klubove i udruge na korištenje "zelenih otoka" i širiti znanje o važnosti odgovornog postupanja s otpadom. Na jesen planiramo edukaciju proširiti na škole i vrtiće.

Radošević

Milena

Startao EkoPartner program! Održan seminar za prva turistička eko-domaćinstva u Istri

23.06.2009. - U okviru projekta "Razvoj programa okolišno odgovornog upravljanja malim turističkim objektima u Hrvatskoj" 23. lipnja 2009. smo organizirali poludnevni seminar namijenjen turističkim seoskim domaćinstvima u Istri.

Seminaru je prisustvovalo deset domaćinstava kojima smo prezentirali kako svoje poslovanje učiniti učinkovitijim, štedljivijim i prijateljskijim prema okolišu. Projektom je planirano da pet domaćinstava koja prihvate implementirati 34 početna kriterija, podijeljena u 8 kategorija (otpad, voda, energija, hrana, transport, buka, lokalne vrijednosti, edukacija i

komunikacija), bude odabrano za prve pilote/primjere dobre prakse EkoPartner programa u Istarskoj županiji.

No, budući da su svi pokazali motivaciju i visoku svijest o potrebi zaštite okoliša, odlučili smo u program uključiti svih deset. Pilot-projekt će trajati od 1. srpnja do 30. rujna 2009. godine.

Svi će oni nakon početne evaluacije (ocjene trenutnog poslovanja) dobiti komplet oznaka „EkoPartner“ programa, upute o pravilima provođenja pilot projekta, obrasce kojima će pratiti promjene u poslovanju, komplet štednih žarulja i štednih regulatora protoka vode.

Paralelno s aktivnostima u Istri provode se piloti u Splitsko-dalmatinskoj županiji, ali za drugu ciljnu skupinu, tj. male obiteljske hotele. Aktivnosti provodi udruga Sunce, naš partner u ovom projektu, www.sunce-st.org.

Rezultati će biti javno prezentirani u jesen ove godine na Sveučilištu u Puli i u Splitu. Projekt financira Europska unija kroz PHARE 2006 program.

Milena Radošević

ZELENI TELEFON

U lipnju smo primili 19 prijava građana na Zeleni telefon. Od toga: otpad 9, razno 7, rudarenje 1, zelenilo 1, životinje 1.

Otkriveni vrijedni speleološki objekti u srcu budućeg maslinika

Mještani Galižane pozvali Zelenu Istru i Speleološku udruhu "Pula" kako bi im pomogli da sačuvaju vrijedne speleološke objekte na području budućeg maslinika

Između Vodnjana i Galižane prenamijenjeno je gotovo 200 ha šumskog zemljišta u poljoprivredno zemljište kako bi Agencija za ruralni razvoj Istre u suradnji s Gradom Vodnjanom realizirala program podizanja dugogodišnjih nasada maslina na šumskom zemljištu. U vezi s tom planiranom prenamjenom kontaktirali su nas mještani Galižane.

Naime, ta je šuma za mještane od neprocjenjive vrijednosti – taj zajednički "komunal" (zemljište namijenjeno zajedničkom korištenju za ispašu ili sječu drva koje je sve do 1991. godine spadalo u društveno vlasništvo, a danas spada u državno vlasništvo), koji je generacijama bio na raspolaganju mještanima, riznica je šumskih plodova, biljaka i mnogih životinjskih staništa.

Budući da su mještani Galižane već ostali bez 80 ha šume na području Karinjana te da je na tom području došlo i do devastacije podzemnih jama kao i lokvi, htjeli su upozoriti da se i na ovom području, koje se tek treba posjeći, nalaze dvije jame. S obzirom da su svi speleološki objekti zaštićeni Zakonom o zaštiti prirode (70/05) i u vlasništvu su RH, neophodno je sačuvati i zaštititi te vrijedne kraške jame koje do sada nisu bile evidentirane niti istražene. To su razlozi zbog kojih smo pokrenuli inicijativu kojom bi se istražile i zaštitile te dvije jame u suradnji sa Speleološkom udrugom "Pula".

Članovi SU „Pula“ istražili su speleološke objekte koje mještani nazivaju Foiba delle Piane i Val dell Arno. Izrađeni su nacrti objekata, mjerena je temperatura i vlaga, postotak O₂ i CO₂, evidentirane su geološke, hidrološke, arheološke, paleontološke i osnovne biološke karakteristike. Foiba delle Piane je mala kraška jama dubine 16 m, skromno ukrašena sigama i pruža utočište šišmišima koji su zakonom zaštićena vrsta. Pećina s jamskim ulazom Val dell'Arno, dubine 23 m, svojom je morfologijom i zaštićenom

pozicijom u vrtači obrasloj grabom mala „oaza“ vlage i temperature te sklonište i stanište za niz pećinskih i ne-pećinskih životinja. Također na ulazu i u samom objektu rastu i zakonom zaštićene biljke. Promjenama u objektu ili njegovom nadzemlju promijenili bi se mikroklimatski uvjeti koji bi doveli do uništenja staništa. Rezultati istraživanja predstavljeni su mještanima Galižane 4. lipnja na prezentaciji organiziranoj u Zajednici Talijana. osim Zelene Istre i Speleološke udruge "Pula", na prezentaciji su sudjelovali predstavnici JU "Natura Histrica", koji su prisutnima govorili o propisima koji reguliraju zaštitu speleoloških objekata.

Nakon što su obavljena preliminarna istraživanja zatražili smo sastanak s direktorom AZZRI-ja Gracijanom Prekaljom. Obrazložili smo mu vrijednosti spomenutih speleoloških objekata te predložili da sačuvaju dio šume koji okružuje sporne jame kako bi se sačuvala staništa, mikroklima i cijeli ekosustav. Izvješća o istraživanju dostavljena su i Ministarstvu kulture, Upravi za zaštitu prirode, AZRRI-ju i Javnoj ustanovi "Natura Histrica", a Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode ih je temeljem tog istraživanja i evidentirala.

Svi speleološki objekti dio su ekološke mreže RH i njima upravlja JU Natura Histrica. Svaka je jama ujedno i ekološka niša koju je potrebno zaštititi. Sve su jame zaštićene stoga je i u ovom slučaju potrebno utvrditi značaj tih jama kako bi se utvrdila i eventualna zaštitna zona oko njih.

U Istri je nedovoljno razvijena svijest o vrijednim i zaštićenim speleološkim objektima te se nadamo da ćemo ovom inicijativom potaknuti njihovo očuvanje i zaštitu.

Galižanci žele zaštitu područja sa speleološkim objektima i povrat svog dijela komunala

Na poziv mještana i Mjesnog odbora Galižana, 19. lipnja je u Galižani ponovo održana prezentacija speleoloških objekata na području planiranog maslinika. U međuvremenu je Ministarstvo kulture - Uprava za zaštitu prirode naložilo investitoru, Agenciji za ruralni razvoj Istre da nadležnom odjelu u Istarskoj županiji podnese zahtjev za provođenje postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, što je jedan od rezultata registracije speleoloških objekata. Taj je postupak obavezan za sve zahvate koji se provode na područjima nacionalne ekološke mreže. Nedvojbeno je da bi izgradnja maslinika oko objekata dovela do značajnih negativnih utjecaja na područje ekološke mreže, te da bi trebalo utvrditi koliki bi se zaštitni pojas oko speleoloških objekata trebao zaštititi da bi se sačuvali sadašnji uvjeti.

No, Galižanci su odlučili tražiti i više. Nakon što su izgubili 80 hektara šume bivšeg komunala na području Karinjana odnosno planiranog maslinika tvrtke Oleum Maris, ne žele da istu sudbinu doživi i preostalih 180 hektara borove i grabove šume, također bivši komunal preko Vodnjanske ceste, na području Proštine. Time bi Galižana u potpunosti ostala bez šume koja im je jednom pripadala. Stoga je predsjednik Mjesnog odbora Galižane, Flavio Gregorović, najavio da će se mještani angažirati da se veći dio terena oko špilja zaštititi i da se iz budućeg maslinika izuzme jedan dio područja koje bi ostalo u nasljeđe Galižancima.

Irena Burba / Dušica Radojčić

DIVLJE ODLAGALIŠTE OTPADA U PEROJU

Na Zeleni telefon zaprimili smo zanimljivu prijavu u obliku power-point prezentacije. Radi se o velikom divljem odlagalištu otpada u Peroju.

Prilaz odlagalištu otpada sa lijeve strane ceste koja prolazi pored njiva i vraća se na brojne puteljke.

Više od 2000 m² zelene površine prekriveno je otpadom, a brojni okolni puteljci kroz šumu i prilazi njivama također se pretvaraju u odlagalište smeća.

Ovu prijavu zaprimili smo još u travnju i tada smo kontaktirali komunalno redarstvo Grada Vodnjana. Oni su najavili da će odlagalište sanirati. Do danas je odlagalište "sanirano" na taj način što je postavljen znak sa zabranom odlaganja otpada te je teren izravnat.

No, mještani su nas i ovaj mjesec nazivali jer kamioni i dalje svakodnevno odlažu velike količine građevinskog materijala, a primijetili su i veliku količinu ambalaže iz ugostiteljskih objekata. O tome smo ponovno obavijestili nadležne službe u Gradu Vodnjanu apelirajući da kvalitetnije riješe problematiku tog divljeg odlagališta te da pokušaju uhvatiti počinitelje na djelu. Bit ćemo uporni!

I za kraj evo što je sanacija, prema definiciji Zakona o otpadu:

Sanacija onečišćenog tla je skup aktivnosti i radova radi uklanjanja posljedica onečišćenja tla otpadom kojima se vraćaju, ako je to moguće, prirodna svojstva tla ili se tlo priprema za novu namjenu.

Irena Burba

